Συνοπτικός βίος του εν αγίοις Πατρός ημών Ιωάννου του Χρυσοστόμου, Αρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως (Άγιος Νικόδημος Αγιορείτης)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 27 Ιανουαρίου, 2022

Αυτός ο μέγας φωστήρ και μεγαλόφωνος της οικουμένης διδάσκαλος κατήγετο από την μεγαλόπολιν Αντιόχειαν, υιός ων γονέων ευσεβών, πατρός μεν Σεκούνδου αρχιστρατήγου, μητρός δε Ανθούσης. Ευθύς λοιπόν κατά την αρχήν της ζωής του πολλήν αγάπην και έρωτα είχεν ο Άγιος αυτός εις τους λόγους και τα μαθήματα, διό εις ολίγον καιρόν επέρασεν όλην την σοφίαν των Ελλήνων και των Χριστιανών και έγινεν άκρος κατά την λογικήν και ρητορικήν τέχνην και πάσαν επιστήμην. Όθεν διά την προκοπήν και αρετήν του από μεν τον άγιον Μελέτιον τον πατριάρχην Αντιοχείας έγινεν αναγνώστης, από δε τον Αντιοχείας Φλαβιανόν έγινε διάκονος και πρεσβύτερος. Πολλούς δε λόγους συνέταξεν ο χρυσούς αυτού κάλαμος, σχεδόν υπερβαίνοντας αριθμόν, περί τε μετανοίας και περί της των ηθών ευκοσμίας και καταστάσεως, και πάσαν σχεδόν ηρμήνευσε την Θεόπνευστον Γραφήν. Επειδή δε Νεκτάριος ο Κωνσταντινουπόλεως πατριάρχης εκοιμήθη εν Κυρίω, διά τούτο με την ψήφον των επισκόπων και με την προσταγήν του βασιλέως Αρκαδίου προσεκλήθη ο μακάριος αυτός Ιωάννης από την Αντιόχεια και έγινε κανονικώς πατριάρχης της βασιλίδος των πόλεων. Τόσον δε πολλά επέδωκεν ο αοίδιμος τον εαυτόν του εις την άσκησι και εγκράτεια, ώστε έτρωγε μόνον τον χυλόν του κριθαριού και πάλιν από αυτόν δεν εχόρταινεν, αλλ' ολίγον τι μετελάμβανε. Καί ύπνον δε ολίγον εκοιμάτο, όχι επί κλίνης αναπαυόμενος, αλλ' ιστάμενος ορθός και από σχοινιών βασταζόμενος· όταν δε πολλά εκουράζετο, τότε ολίγον εκάθητο. Τότε δε και περισσότερον εσχόλαζε και κατεγίνετο ο θείος πατήρ εις τας ερμηνείας των θείων Γραφών και εις τας διαλέξεις και διδασκαλίας, διά μέσου των οποίων πολλούς εις θεογνωσία και μετάνοια έφερε. Τόσην δε υπερβολική φιλανθρωπία είχεν εις τους πτωχούς και δεομένους ο Χριστού μιμητής, ώστε έγινε και εις τους άλλους τύπος και παράδειγμα φιλοπτωχείας. Διά τούτο και με τους εν εκκλησία λόγους εδίδασκεν όλους τους Χριστιανούς να αγαπούν μεν και να ενεργούν την αρετή αυτήν της φιλοπτωχείας, να απέχουν δε από την πλεονεξία. Δι' αυτό διά την αιτίαν αυτήν πρώτον προσέκρουσε εις την βασίλισσαν Ευδοξίαν και εις έχθραν μετ' αυτής κατέστη. Επειδή αυτή μεν

ήρπασε τον αμπελώνα μιας χήρας Καλιτρόπης ονομαζόμενης, η οποία εφώναζε ζητούσα το κτήμα της, ο δε Άγιος εσυμβούλευε αυτήν να μη κρατή το ξένον πράγμα, και επειδή εκείνη δεν επείθετο την ήλεγχε και εθεάτριζεν ο άγιος με το παράδειγμα της Ιεζάβελ. Όθεν η Ευδοξία αγριωθείσα ως θηρίον κατέβασε τον Άγιον από τον θρόνον του, το πρώτον μεν μόνη, το δεύτερον δε και διά των επισκόπων εκείνων, οι οποίοι ηκολούθουν περισσότερον εις τας δυναστείας και υπολήψεις των αξιωματικών αρχόντων, παρά εις την ευσέβειαν και εις τους θείους νόμους· έπειτα πάλιν αποκατέστη ο Άγιος εις τον θρόνον του.

Τελευταίον δε εξωρίσθη ο Άγιος εις την Κουκουσόν της Αρμενίας και εκεί υπομείνας θλίψεις πολλάς και πολλούς απίστους οδηγήσας εις την θεογνωσία παρέδωκε την αγίαν του ψυχήν εις χείρας Θεού εν έτει 407. Ο δε κατά πλάτος βίος του αγίου γράφει ότι μετά την από του θρόνου καταβίβασι και εξορία του θείου πατρός όσοι επίσκοποι συνήργησαν εις αυτήν, όλοι εβασανίσθησαν πρότερον εκ Θεού με δεινός και πολλάς ασθενείας και έπειτα απέθανον. Η δε Ευδοξία πρώτη έπαθε τας α-σθενείας αυτάς, επειδή και πρώτη αυτή παρενόμησε και έγινε πρόξενος απωλείας και εις τους επισκόπους. Λέγουν δε ότι μετά τον θάνατον της, διά να αποδειχθή η αδικία, την οποίαν έκαμε εις τον μέγα Χρυσόστομον, εκινείτο και έτρεμεν ο τάφος της εις διάστημα χρόνων ολοκλήρων τριακοντα-δύο. Ότε δε ανεκομίσθη το λείψανον του Αγίου εις Κωνσταντινούπολι και απετέθη, όπου τώρα είναι, τότε και ο τάφος εκείνης εστάθη και πλέον δεν έτρεμεν...

Δεν δύναμαι εδώ να σιωπήσω εκείνο το συμβεβηκός, το οποίον προξενεί άκρον και χωριστόν έπαινον εις τον χρυσούν αυτόν Άγιον, καθώς διηγείται αυτό εις τον κατά πλάτος βίον αυτού ο Ανώνυμος Συγγραφεύς «Αδελφειός, ο επίσκοπος της εν Καππαδοκία Αραβισσού, ο πολλά δεξιωθείς εις την εξορία τον Άγιον, παρεκάλει τον Θεόν με θερμάς δεήσεις, να δείξη εις αυτόν ποίας δόξης ηξιώθη εν ουρανοίς ο θείος Χρυσόστομος. Ενώ λοιπόν προσηύχετο ο Αδελφειός ήλθεν εις έκστασι και ιδού βλέπει ένα φωτοειδή άνδρα, ο οποίος εδείκνυεν εις αυτόν όλους τους διδασκάλους και ιεράρχας και οσίους και τον χορόν όλων των δικαίων, όσοι έφθασαν να μεταβούν από την γην εις τους ουρανούς. Τότε ο Αδελφειός έβλεπεν όλους εκείνους με χαράν επιθυμών να ιδή και τον Ιωάννην. Επειδή όμως δεν τον είδεν εκεί ελυπήθη. Τότε ο φωτοειδής εκείνος είπε προς τον Αδελφειόν: διά τι ελυπήθης; Εκείνος απεκρίθη, διότι δεν είδον εις το τάγμα των ιεραρχών τον Κωνσταντινουπόλεως Ιωάννην, ο δε φανείς

λέγει εις αυτόν: Τον χρυσούν, λέγεις, Ιωάννην, το στόμα του Θεού; Εκείνον τον υπέρ άνθρωπον; Ήξευρε ότι αυτόν δεν είναι δυνατόν εις σε να ιδής, διότι αυτός ευρίσκεται εκεί όπου είναι ο θρόνος του Δεσπότου Χριστού. Μίαν τοιαύτην οπτασίαν είδε και ο όσιος Μάρκος ο ασκητής και ήκουσε τα ίδια λόγια, τα οποία ήκουσε και ο Αδελφειός από τον Κύπρου Επιφάνιον, ο οποίος ωδήγει αυτόν εις την κατ' έκστασιν οπτασία, καθώς και αυτό ο Ανώνυμος διηγείται».

Ο Γρηγόριος ο Αλεξανδρείας εις τον βίον του Χρυσοστόμου καλεί αυτόν «της οικουμένης απάσης διδάσκαλον και φωστήρα». Ο μικρός Θεοδόσιος καλεί αυτόν «οικουμενικόν διδάσκαλον». Λέων ο σοφός εις το προς αυτόν εγκώμιον λέγει «κοινόν της οικουμένης πατέρα», και ο Ανώνυμος εις τον βίον αυτού ονομάζει «κοινόν της οικουμένης προμηθέα και προστάτην». Ο Θεοδώρητος παρά Φωτίω λέγει αυτόν «της Εκκλησίας στόμα και ευσέβειας ανθρώπων οφθαλμόν». Ο Πηλουσιώτης Ισίδωρος λέγει περί αυτού «Ο των του Θεού απορρήτων σοφός και υποφήτης Ιωάννης, ο της εν Βυζαντίω Εκκλησίας και πάσης οφθαλμός».

*

Λόγος εγκωμιαστικός στην ανακομιδή του λειψάνου του Αγίου Πατρός ημών Ιωάννου του Χρυσοστόμου που συνέγραψε ο Άγιος Νικόδημος ο Αγιορείτης

(Μεταφέρεται εδώ αποσπασματικά και σε απλούστερη απόδοση)

* ...Όταν ο άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος εκθρονίστηκε και στάλθηκε εξόριστος στην Κουκουσό, Αραβισσό και Πιτιούντα όλη η Εκκλησία των ορθοδόξων επένθισε. Με δάκρυα έλεγαν τα πλήθη των πιστών και μοναχών: «Συνέφερεν, ίνα ο ήλιος συσταλή ή ίνα το στόμα Ιωάννου σιωπήση».

Έκλαυσε όλη η οικουμένη, διότι έμεινε σαν πλοίο χωρίς κυβερνήτη, σαν ποίμνιο χωρίς ποιμένα· σαν στρατόπεδο χωρίς αρχιστράτηγο και σαν κόσμος σκοτεινός χωρίς ήλιο. Έκλαιαν οι ορφανοί τον πατέρα τους. Θρηνούσαν οι μαθηταί τον διδάσκαλό τους, ωδύρονταν οι πτωχοί τον προστάτη τους. Λυπόνταν οι αμαρτωλοί την ελπίδα τους, οι θλιμμένοι την παρηγοριά τους, οι άρρωστοι την επίσκεψή τους και οι διψασμένοι από λόγο Θεού, διότι στερήθηκαν τα γλυκύτατα και πάγχρυσα λόγια της διδασκαλίας του. Κοινή ήταν η συμφορά, παγκόσμιο το κακό, οικουμενική η δυστυχία.

Ο άγιος Ιννοκέντιος ο Πάπας, γράφοντας για τον Χρυσόστομο προς τον βασιλέα Αρκάδιο, λέγει: Όχι μόνο η Εκκλησία της Κωνσταντινουπόλεως ζημιώθηκε της

καλλιρύτου εκείνου γλώσσας, αλλά και όλη η υφήλιος εχήρευσε, απολέσασα τέτοιον ένθεον άνδρα.

Έμεινε στην χηρεία αυτή και απαρηγόρητη λύπη όλη η Εκκλησία του Χριστού τριαντατρία ολόκληρα χρόνια.

Το 440 γίνεται η ανακομιδή και μετακομίζεται από τα Κόμανα του Πόντου στην βασιλεύουσα με τέτοια τιμή, η οποία δεν έγινε ποτέ από του αιώνος σε άλλον, ούτε πατριάρχη, ούτε βασιλέα.

Η του Χριστού Εκκλησία στολισαμένη, υποδέχεται σήμερα από την εξορία το ζωομύριστο και θαυματουργικώτατο σώμα του φωστήρος της Χρυσοστόμου και εορτάζει χαρμόσυνα την ένδοξη ανακομιδή και μετακομιδή και υποδοχή του λειψάνου του διδασκάλου της οικουμένης.

Και αυτό με κάθε δίκαιο, γιατί, πώς δεν έπρεπε να χαρή, σήμερα, όλη η Εκκλησία του Χριστού σε ένα καιρό, όπου βλέπει ότι στο λείψανο του Χρυσοστόμου μεταβλήθηκαν όλοι οι νόμοι της φύσεως και ενεργήθηκαν μόνον οι νόμοι της Χάριτος; Ότι σώμα νεκρόν, όταν θέλη, κινείται, και, όταν θέλη, μένει ακίνητον; Ότι σώμα, ενταφιασμένο πριν 33 χρόνια, ανακομίζεται σώο και αδιάλυτο με την ολοκληρία όλων των μελών και μερών του;... Πώς δεν έπρεπε να χαρή, σήμερα, όταν είδε το σώμα του Χρυσορρήμονος να ευρίσκεται μεν στην γη σε διάστημα τόσων χρόνων, έπειτα να ανακομίζεται λαμπρό και κροκοειδές στο χρώμα; Ευωδέστατο στην οσμή, υπερνικών όλα τα αρώματα της γης; Και έχων όλα τα άλλα ουσιώδη και συστατικά γνωρίσματα της αγιότητας; Πώς δεν έπρεπε να χαρή, όταν είδε το λείψανον του Ιωάννου, να γιατρεύη κουτσούς, να ανορθώνη παραλυτικούς, να φωτίζη τυφλούς;.... Πώς δεν ήταν δίκαιο να χαρή όλος ο κόσμος, βλέποντας ένα νεκρό σώμα να έχη εξουσία κατά των στοιχείων; κατά γης και θαλάσσης και του αέρος; Να σηκώνη άνεμους από την θάλασσα, να σχίζη σε ρήγματα την γη, να κάμνη τα πλοία να κλίνουν από μόνα τους, σαν να ήταν λογικά και έμψυχα, για να τον υποδεχθούν; Και, έπειτα, να τα διευθύνη αυτά σε όποιο τόπο θέλει; Καί για να πω το μεγαλύτερο και θαυμαστότερο, πώς δεν έπρεπε να χαρή σήμερα όλη η Εκκλησία του Χριστού, όταν είδε να ανοίξουν εκείνα τα άψυχα χείλη; Και όταν άκουσε να βγαίνη φωνή ζωντανή και έναρθρος από το προ 33 χρόνων νενεκρωμένο στόμα του Χρυσοστόμου; Και να πη «ειρήνη πάσιν;». Όντως «*Τις Θεός μέγας ως ο Θεός ημών; Σύ ει ο Θεός, ο ποιών θαυμάσια μόνος*» (Ψαλμ. 76, 13)....

Λοιπόν πώς έγινε τέχνη χωρίς τον τεχνίτη; Πώς ακολούθησε έργο και αποτέλεσμα χωρίς τον ποιητή; Πώς η λύρα και ο αυλός ήχησαν, χωρίς να τα κρούση ο λυρωδός και ο αυλητής; Και μάλιστα, όταν και ο αυλός και η λύρα ήταν διεφθαρμένα; Θαυμάσια τα έργα σου Κύριε! Η αιτία όλη, η ποιητική αυτού στάθηκε θεία και υπερφυσική! Και ο τεχνίτης του έργου αυτού ήταν αυτό το Πνεύμα το Άγιον...

Ώστε, αν και το λείψανο του Χρυσοστόμου ήταν κατά φύση νεκρό και ακίνητο και άφωνον, αλλά κατά χάριν ήτο ζωντανόν και δι' αυτό εκίνησε την γλώσσα του και ελάλησε: «*δίκαιοι εις τον αιώνα ζώσι*».

Πρέπει σήμερα να ευφρανθούν οι ορθόδοξοι διότι βλέπουν τον αγιώτατον πατριάρχην Πρόκλον και τον ευσεβέστατον βασιλέα Θεοδόσιον, πώς σηκώνουν με πολλή ευλάβεια το πανσεβάσμιο λείψανο του Χρυσοστόμου και το εμβάζουν μόνοι οι δύο μέσα στο άγιο βήμα και το εναποθέτουν υπό κάτω του θυσιαστηρίου και της αγίας Τραπέζης... Ίδετε θαυμάσια, με τα οποία, ο θαυμαστός Θεός εδόξασε εμεγάλυνε και εθαυμάστωσε το λείψανον του αγίου Χρυσοστόμου;...

Δι' αυτό, λοιπόν, ας χαρούμε και εμείς πνευματικώς σήμερα. Ας ευφημήσουμε με ύμνους και ωδές πνευματικές τον μέγα Χρυσόστομο! Ας προσκυνήσουμε νοερά το πάνσεπτό του λείψανο για να λάβουμε και την χάρη του Αγίου Πνεύματος, η οποία δίδεται και αόρατα ως αόρατη και απεριόριστη....

Με ποιο όνομα ιερό και άγιο να ονομάσουμε τον Χρυσόστομο και να μη αρμόζη σε αυτόν; Να τον ονομάσουμε άγγελο; Και του πρέπει, διότι αυτός έζησε στα αλήθεια μια ζωή ισάγγελη, με χαυμενίες, αγρυπνίες, προσευχές και ασκήσεις υπερφυσικές...

Προ του θανάτου του τρεις ολόκληρους μήνες δεν έφαγε ολότελα ανθρώπινο φαγητό, ως άσαρκος και άυλος μέχρις ότου ετελεύτησε. Βάστασε με μόνην εκείνη την άφθαρτη τροφή, που του έδωσαν και έφαγε οι ιεροί Απόστολοι, καθώς μαρτυρούν όλοι οι συγγραφείς του βίου του....

Να τον ονομάσουμε Απόστολον; Και μάλιστα, διότι αυτός με την πάγχρυση διδασκαλία του εσαγήνευσε πολλά έθνη και τα έφερε στην πίστη του Χριστού. Δι' αυτό και οι θείοι Απόστολοι εφάνησαν οφθαλμοφανώς εις αυτόν, ως ισαπόστολο, τόσες και τόσες φορές, ο Πέτρος και Ιωάννης δύο φορές.... Ο Παύλος στην Κων/πολι, όταν του ομιλούσε μυστικά στα αυτιά, ερμηνεύοντας τις επιστολές του, και όταν αισθητά τον εφίλησε, ευχαριστώντας αυτόν, αφού τα ερμήνευσε....

Να τον ονομάσουμε Προφήτην; Ναι, και αυτό το όνομα το απέκτησε διά των έργων... Επροφήτευσε στον άγιο Επιφάνιο πως δεν θέλει φθάσει να πάη στον θρόνο του..., αλλά και όταν εξωρίζονταν, περνώντας από την Νίκαια προφήτευσε στον πατέρα του βασιλιά Μαυρίκιου, που ήταν άτεκνος, ότι έχει να γέννηση γιο που μέλλει να γίνη βασιλιάς, πως έχει να αμαρτήση, πλήν θέλει πάλιν μετανοήσει και θέλει αξιωθεί της σωτηρίας, καθώς έτσι και τα πράγματα ακολούθησαν.

Να τον ονομάσουμε μάρτυρα; Ναι και του αρμόζει, επειδή εκτός από τις ασθένειες της υδρωπικίας, των πυρετών και της παντοτινής στομαχαλγίας, που έπασχε ο Τρισμακάριστος, έλαβε και πολλά βάσανα και μαρτύρια στις εξορίες του....

Διά αυτό και στον καιρό του θανάτου του, ήλθαν οι άγιοι μάρτυρες Βασιλίσκος ο ιερομάρτυς και Λουκιανός και τον προσκάλεσαν, για να έλθη στα ουράνια να συγκατοική με αυτούς ως συναθλητής.

Να τον ονομάσουμε Ιεράρχη και διδάσκαλο της Εκκλησίας; Ναι, βεβαιότατα! Θέλετε να το καταλάβετε; Ακούσατε την φοβερή οπτασία που είδε ο επίσκοπος της Αραβισσού Αδελφειός.

Αυτός έχοντας πολλή αγάπη να μάθη για τον άγιο Χρυσόστομο ποια δόξα αξιώθηκε να λάβη από τον Θεό στους ουρανούς, και παρακαλώντας συχνά γι' αυτό τον Κύριο ήλθε σε έκσταση και είδε ένα ωραιότατο άνδρα που του έδειξε σε τόπο λαμπρό όλους τους πατέρες και διδασκάλους· αλλά δεν είδε ανάμεσά τους τον Ιωάννη! Και λυπήθηκε κατάκαρδα. Τότε άκουσε φωνή αγγέλου που του είπε: «Ιωάννην τον της μετανοίας λέγεις; Άνθρωπος, που είναι με σώμα, εκείνον να δει δεν μπορεί! διότι παρίσταται εκεί, όπου ο θρόνος ο Δεσποτικός». Την ίδια οπτασία είδε και ο άγιος Μάρκος ο ασκητής.

Να τον ονομάσουμε ρήτορα και εξηγητή των Θείων Γραφών;... Ο ρήτορας Λιβάνιος μπροστά στον Ιουλιανό τον παραβάτη, καίτοι εχθρός της πίστεως, εκήρυξε ότι ο Ιωάννης υπερβαίνει στην ρητορική και την σοφία και τον Δημοσθένη, και τον Πλάτωνα.

Στην εξήγηση πάλι των Γραφών υπερέβαινε και αυτόν τον μέγα Θεολόγον Γρηγόριον. Ο βασιλεύς Θεοδόσιος ο μέγας, παρεκάλεσε τον Γρηγόριο τον Θεολόγο να εξηγήση το ιερό Ευαγγέλιο, και το επεχείρησε. Παρακαλώντας τον Θεό να τον πληροφορήση αν η εξήγηση του είναι ορθή, άκουσε από τον Θεό την εξής φωνή: «Ούτε σε σένα, ούτε σε κάποιον άλλο το χάρισμα αυτό έχει δοθεί παρά στον Ιωάννη της Αντιοχείας». Ο δε άγιος Πρόκλος ο Πατριάρχης, έλεγε: «Έτσι είμαι εγώ προς τον μακάριο Ιωάννη, όπως ακριβώς πηγή προς θάλασσα και ρυάκι προς ποταμό».

Γι' αυτό και σε κάθε διδαχή που έκαμνε ο Άγιος, οι άνθρωποι που άκουγαν, μη υποφέροντας την χαρά, κτυπούσαν πολλές φορές, κάτω από τον άμβωνα, όλοι με συμφωνία τα χέρια τους.

Σε ένα μόνο καιρό, που γινόταν λιτανεία στην Κων/πολη, εκ του προχείρου έκαμε 18 λόγους στο δρόμο το πάγχρυσο εκείνο στόμα! Τόση ευκολία είχε στο να ομιλή.

Να ονομάσουμε τον Χρυσόστομο φίλο γνήσιο της Θεοτόκου; Ναι, και αυτό το αξιώθηκε! Ευρισκόμενος ο Άγιος για την ασθένειά του έξω από την Κων/λη, εκεί που προσευχόταν κατά το μεσονύκτιο, είδε ξύπνιος την Κυρία Θεοτόκο, η οποία ήλθε προς αυτόν με άπειρο φως και έχοντας τριγύρω της πλήθος από άνδρες και γυναίκες του είπε αυτά με φωνή χαριέστατη: «Ιωάννη, του εμού θεράπων Υιού και Θεού, καλά

αγωνίστηκες τον αγώνα της ασκήσεως, καλά εποίμανας το λογικόν ποίμνιον, αλλά ανδρίζου ακόμη και κραταιού. Διότι ιδού και μαρτυρικός σε αναμένει δρόμος και αθλητικό σε περιμένει στάδιο διά ποικίλων πόνων και πειρασμών, για να καταστή φανερή η δοκιμασία σου και στη γη και τον ουρανό.... Ας αγαλλιασθή λοιπόν και ας χαρή το πνεύμα σου, διότι σε έχει αποταμιευθεί και χαρά στους ουρανούς, ανάλογα με τις θλίψεις σου».

Επίσης και η θαυμαστή οπτασία που είδε ο άγιος Κύριλλος ο Αλεξανδρείας.

Ο θειος του πατριάρχης Αλεξανδρείας Θεόφιλος είχε εχθρόν τον άγιο Χρυσόστομο...

Βλέπει μία φορά σε όραμα την Κυρία Θεοτόκο, μαζί και τον άγιο Χρυσόστομο, να συνομιλούν μεταξύ τους σε ένα πάμφωτο και ωραιότατο τόπο. Βλέποντας τους, όμως, επιθυμούσε και εζητούσε να πάη κοντά και αυτός αλλά ο θείος Χρυσόστομος τον επιτιμούσε και τον εμπόδιζε. Τότε, ακούει φωνή από την Θεοτόκο, που έλεγε προς τον Χρυσόστομο αυτά: Συγχώρησε τον χάριν εμού (για χάρι δική μου), διότι πολλά επάσχισε, εκοπίασε για εμένα, καταντροπιάσας τον υβριστή Νεστόριο, και εμένα Θεοτόκο με ανακήρυξε. Από άγνοια την άσχημη για σένα υπόληψη - γνώμη εσχημάτισε και θα φανερώση αυτήν, που απέκτησε με επίγνωση.

Μετά από αυτό το όραμα ο άγιος Κύριλλος, έγινε μεγάλος φίλος του Χρυσοστόμου, επαινώντας αυτόν και συνέγραψε πρόχειρα και τον βίον Του.

Τι άλλο θέλετε να ονομάσουμε τον Χρυσόστομο; Θαυματουργόν; Ναι διότι τόσο πλούσια του εδόθη το χάρισμα των θαυμάτων, ώστε όλοι τον επωνόμιζαν «Ιωάννην τον θαυματουργόν».

Να τον ονομάσουμε ελεήμονα; Και βέβαια, για την υπερβολική του ευσπλαγχνία προς τους πτωχούς τον ωνόμαζαν όλοι «Ιωάννης ο της ελεημοσύνης».

Να τον ονομάσουμε κήρυκα της μετανοίας; Και ποιος μπορεί να το αρνηθή! Τέτοια δύναμη είχε ο λόγος του στο να τραβά τους αμαρτωλούς σε μετάνοια, ώστε έφθανε μόνο να ακούση κάποιος την διδαχή του για να μετανοήση και αλλάξη ζωή!.... Δίκαια λοιπόν από όλους ωνομαζόταν «Ιωάννης ο της μετανοίας»....

Αδελφοί, μας λέγει ο άγιος Νικόδημος, οι εορτές των αγίων δεν γίνονται για άλλο λόγο παρά για να συναχθούν σε αυτές οι Χριστιανοί, να ακούσουν τα κατορθώματα των Αγίων που εορτάζουν και να τα μιμηθούν και αυτοί, όσο τους είναι δυνατόν, και έτσι να λάβουν στην ψυχή τους ευλάβεια και στην ζωή τους διόρθωση και ακρίβεια. Έτσι μάς διδάσκει η πάγχρυση γλώσσα του Χρυσοστόμου: «Εορτή είναι επίδειξις έργων αγαθών, ψυχής ευλάβεια, πολιτείας ακρίβεια».

Και εμείς ας μιμηθούμε, κατά το δυνατόν μας, και τα έργα του Χρυσοστόμου και ας ακούσουμε τις χρυσές διδασκαλίες που μάς κάμνει. Ας μετανοούμε κάθε μέρα στον Θεό για τα σφάλματα που κάνουμε με το έργο, με το λόγο και με τον λογισμό, και ας πάρουμε σταθερή απόφαση, για να μη πράξουμε ξανά την αμαρτία, επειδή αυτή είναι η αληθινή μετάνοια. Έτσι μάς διδάσκει ο Χρυσόστομος: «Είναι δε μετάνοια το να μη κάνης τα ίδια..., πρέπει λοιπόν να απομακρύνεσαι και στην πράξη και στην γνώμη που αποτολμήθηκαν.... Παραδείγματος χάρη: άρπαξες και πλεονέκτησες; Απομακρύνσου από την αρπαγή και βάλε στο τραύμα ελεημοσύνη. Πόρνευσες; Απομακρύνσου από την πορνεία και βάλε στο έλκος αγνεία. Κακολόγησες τον αδελφό και έβλαψες; Σταμάτησε κατηγορώντας, και βάλε σωφροσύνη.....

Ας έχουμε υπομονή σε όλες τις θλίψεις που μάς έρχονται είτε από τους δαίμονες, είτε από τους ανθρώπους είτε και από φυσική ασθένεια του σώματος, και ας ευχαριστούμε πάντοτε τον Θεό σε όσα μας ακολουθούν είτε καλά, είτε κακά. Διότι και ο άγιος Χρυσόστομος υπέμεινε μετά χαράς τις εξορίες, τις οποίες του έκαμαν, και σε όλα ευχαριστούσε τον Θεό, συνηθίζοντας να λέγη πάντοτε αυτό το αξιομνημόνευτο λόγιο: «*Δόξα τω Θεώ πάντων ένεκεν' ου γαρ παύσομαι τούτο επιλέγων αεί επί πάσί μοι τοις συμβαίνουσιν*». Και αυτόν τον λόγο αφού είπε τελευταίο, παρέδωσε την αγία του ψυχή.

Ας αγωνιζόμαστε να είμαστε παρθένοι και σώφρονες όχι μόνο κατά το σώμα, αλλά και κατά την ψυχή, μη αφήνοντες το νου μας να γλυκαίνεται στους αισχρούς και σαρκικούς λογισμούς... Διότι πολλές φορές παρθενεύει κάποιος με το σώμα, αλλά με την ψυχή και τους λογισμούς πορνεύει και μοιχεύει....

Ας μισήσουμε από καρδιάς την φιλαργυρία και ασπλαγχνία, διότι αυτή κάμνει εκείνους που είναι υποδουλομένοι σε αυτήν, ούτε να βλέπουν, ούτε να ακούν ούτε συνείδηση να έχουν, ούτε την σωτηρία τους να ζητούν....

Ας μισήσουμε την υπερηφάνεια και ας έχουμε την ταπείνωση στην ψυχή μας, διότι χωρίς την ταπείνωση είναι αδύνατον να σωθούμε, κατά τον Χρυσόστομον, λέγοντα: «Τίποτε δεν είναι ίσον με την ταπεινοφροσύνη...., διότι δεν είναι δυνατόν να σωθή κάποιος χωρίς της ταπεινοφροσύνης».

Και επάνω σε όλα, ας σπουδάσουμε να έχουμε την αγάπη προς τους αδελφούς μας, διότι η αγάπη είναι το κεφάλαιο όλων των αγαθών! Χωρίς την αγάπη όλες οι αρετές είναι μάταιες....

Πρόσδεξαι, σε παρακαλούμε, το παρόν ευτελές εγκώμιον, όπως προσεδέχθη ο Κύριος της χήρας τα δύο λεπτά... Και εις μεν την παρούσα ζωή φύλαττε μας από κάθε βλάβη των ορατών και αοράτων εχθρών, εις δε την μέλλουσα αξίωσέ μας της ουρανίου βασιλείας διά των πρεσβειών σου, με την Χάρι του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού, εις

τον Οποίον υπάρχει η δόξα και το κράτος συν τω Πατρί και τω Αγίω Πνεύματι εις τους αιώνας. Αμήν.

* * *

Τον τρισμακάριστον και παμμακάριστον άγιον Ιωάννην τον Χρυσόστομον διάφοροι Πατέρες, τον ωνόμασαν:

«Το νέον σκεύος της εκλογής».

«Ο μέγας της οικουμένης διδάσκαλος».

«Ο τρισμακάριστος άνθρωπος».

«Ο της Εκκλησίας διδάσκαλος».

«Ο νέος Ιωάννης ο Θεολόγος».

«Ο της Εκκλησίας φωστήρ και ποιμήν.....

«Ο της θείας ευσπλαγχνίας μιμητής και εγγυητής».

«Ο αληθής του Θεού άνθρωπος και γνήσιος κήρυξ της μετανοίας».

«Το στόμα του Χριστού και στόμα του Παύλου»· και κατά τον συλλογισμόν και το κοινόν απόφθεγμα, που λέγει: «Εάν το στόμα του Χριστού είναι το στόμα του Παύλου, το στόμα του Χρυσοστόμου είναι Χριστού και Παύλου». Και κατά τον άγιο Νικόδημον τον Αγιορείτην ο άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος «είναι ο διδάσκαλος των διδασκάλων».

(Ακολουθία Αγίου Ιωάννου του Χρυσοστόμου, Εκδόσεις "Ορθόδοξος Κυψέλη")

(Πηγή ψηφ. κειμένου: impantokratoros.gr*)*